

Utkast 01.12.2021

ALVER
KOMMUNE

Planprogram

Kommunedelplan kultur, idrett og
friluftsliv 2023-2035

Innhold

1. Bakgrunn.....	2
2. Føremål.....	2
3. Utviklingstrekk og sentrale tema	3
4. Visjon og mål.....	3
1. Avgrensing av innhald.....	6
2. Planprosess	7
6.1 Organisering.....	7
6.2 Medverknad og kunnskapsinnhenting	8
6.2 Framdrift.....	10
3. Kva skal planen heite?	11
4. Føringar for planarbeidet	11
Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging	11
Lovar og regelverk	11
Stortingsmeldingar.....	12
NOU	13
Nasjonale strategiar	13
Andre publikasjonar	14
Vedlegg.....	14

1. Bakgrunn

Den 01.01.2020 blei Meland, Lindås og Radøy kommunar slått saman til Alver kommune. Dei tre tidlegare kommunane har fleire kommunedelplanar og temaplanar om kultur, idrett og friluftsliv. Handlingsdelane for idrett og friluftsliv er i Alver kommune samanfatta til ein anleggsstrategi. Elles er dei andre planane framleis gjeldande.

Kommunedelplan for kultur, idrett og friluftsliv (kdp kif) er bestilt i planstrategi for Alver kommune 2021- 2024, vedtatt i kommunestyret sak 021/9608 den 25.03.2021.

2. Føremål

Føremålet med planen er å peike ut retninga for kulturområdet i Alver i planperioden. Planarbeidet legg til grunn eit utvida kulturomgrep som mellom anna inneheld kulturarv, idrett og friluftsliv, kulturinstitusjonane, kulturformidling, musikk, scenekunst og frivilligheita og profesjonell kunst.

Kommunedelplan for Kultur, idrett og friluftsliv (kdp kif) skal vere ein samla plan for feltet i Alver, og blir eit sentralt styringsverktøy for innsatsen på kultur, idrett- og friluftsområdet dei komande åra. Den vil synleggjera behova og sette mål og strategiar. Den skal også ha ein fireårig handlingsplan med prioriterte tiltak. Handlingsplanen skal rullerast kvart år.

Kommunedelplanen er viktig for:

- Innbyggerane - planen seier noko om kva ein kan forvente, korleis tilbod og tenester er utforma og korleis dei skal utviklast for framtida
- Lag og organisasjonar - Planen kan omhandle rammevilkår, prioriteringar i lokalsamfunna og skal ta omsyn til lag og- organisasjonslivet sine eigne mål
- Tilsette - planen skal leggje til rette for tverrsektoriell samhandling og tydeleggjere moglegheiter, utfordringar og satsingsområde for kommuneorganisasjonen
- Tenesteyting og forvaltingsoppgåver – planen vil kunne omhandle utviklinga av kommunen sine kulturtenester og forvaltingsoppgåver.
- Samarbeidspartar – dei vil kjenne kommunen sine planar og korleis samarbeid kan utviklast for å nå felles mål
- Folkevalde – planen er eit viktig politisk styringsdokument i utvikling av kultur, idrett- og friluftslivstilboda

Dette planprogrammet set mål for planen, viser korleis kommunen vil arbeide med planen og korleis framdrifta blir. Avsnittet om medverknad fortel korleis vi ønsker å få fleire til å kome med innspel og fleire til å bruke planen når den er ferdig. Planprogrammet deler også kunnskap om dei mest sentrale utviklingstrekk i kommunen innan området og peikar på aktuelle tema som vi skal sjå nærare på i arbeidet med planen.

3. Utviklingstrekk og sentrale tema

Planprogrammet til samfunnsdelen gjer ei innleiande vurdering av utviklingstrekk for kultur, idrett og friluftsliv. *Alver har eit rikt og breitt kultur- og idrettsliv med svært høg deltaking, der 86% av innbyggjarane tek del i det lokale kulturlivet. Eit breitt og aktivt kulturliv er avgjerande for gode, levande og attraktive lokalsamfunn. Kulturtenesta i Alver driv kulturskule, bibliotek, kulturhus, ungdomsklubbar og frivilligsentralar, i tillegg til utviklings-, aktivitets- og forvaltingsoppgåver innan idrett, friluftsliv, kulturvern, musikk, kunst og scene. (...)*

Det skal leggjast til rette for vekst og utvikling med utgangspunkt i lokal identitet, og kommunen skal utvikle attraktive, helsefremjande og inkluderande lokalsamfunn. Alver skal byggja vidare på og stimulera det lokale mangfaldet som er av frivillige lag og organisasjonar innanfor kultur og idrett.¹

4. Visjon og mål

Hovudmåla som ligg i kommuneplanen sin samfunnsdel vil vere overordna styrande for planarbeidet med KDP kultur, idrett og friluftsliv. Hovudmålet om kulturlivet frå samfunnsdelen, blir overordna visjon for planarbeidet. Vi vil i planarbeidet justere måla etter endeleg vedtatt samfunnsdel.

Hovudmåla frå høyringsutkastet til samfunnsdelen er:

- Alver har attraktive senter og lokalsamfunn
- Alver har eit berekraftig næringsliv med Mongstad som landets fremste industriklynge
- Alver har eit rikt og inkluderande kulturliv, som er ei drivkraft i samfunnsutviklinga
- Innbyggjarane i Alver har god livskvalitet, trygge oppvekstvilkår og god helse

¹ Planprogram, kommuneplanen sin samfunnsdel, 2020, Alver kommune

Visjonen til planen er at Alver har eit rikt og inkluderande kulturliv som er ei drivkraft i samfunnsutviklinga.

Delmåla i samfunnsdelen sitt høyringsutkast blir tatt inn som førebelse **hovudmål** i planarbeidet:

1. Innbyggjarane i Alver skapar, opplever og deltek aktivt i lokale kultur- og idrettstilbod.
2. Kulturhus og svømmehall er tilgjengelege for innbyggjarar, lag og organisasjonar sentralt i regionsenteret, og fungerer som naturlege samlingspunkt for aktivitet og kulturopplevingar.
3. Knarvik er eit senter med attraktive tilbod, arenaer og møteplassar for heile regionen
4. Alver har aktive lokalsamfunn med arbeidsplassar, lags- og kulturliv og busetting i heile kommunen.
5. Ny bustader, handel, tenestetilbod og kontorarbeidsplassar er i hovudsak lokalisert i definerte senter.
6. Frivillig sektor i Alver er mangfaldig og sterk.
7. Innbyggjarane i Alver har ein meningsfylt og aktiv kvardag.
8. Born og unge i Alver har ein trygg oppvekst.
9. Innbyggjarane i Alver har gode levekår med sosial og økonomisk tryggleik.
10. Innbyggjarane og besøkande i Alver nyttar naturen til fritid og rekreasjon.
11. Innbyggjarane i Alver nyttar sjøen, kysten og sjønære område til fritid og rekreasjon.
12. Kultur, kulturmiljø og kulturarv vert nytta som ein ressurs for berekraftig samfunnsutvikling.
13. Alver er eit klimavenleg samfunn og rusta til å møte eit klima i endring.
14. Alver sikrar naturverdiar og naturmangfald, og tek vare på verdifulle kulturlandskap, kulturmiljø og landbruks- og friluftsområde.
15. Innbyggjarane i Alver får tenester tilpassa sine behov.
16. Næringslivet i Alver er mangfaldig og konkurransedyktig.
17. Alver er eit attraktivt reisemål.
18. Alver kommune er ein attraktiv, trygg og utviklingsorientert organisasjon.

Samfunnsdelen knyt også ei rekke «vegval» (strategiar) til delmåla, som også skal jobbast vidare med i KDP KIF. Vidare skal det knytast tiltak til strategiane. Til dette vil fagverktøyet «Framsikt» bli nytta. Slik sikrar vi ei tettare kopling til økonomiplanlegginga.

Dei mest aktuelle **berekraftsmåla** kan vere:

- mål 3: «god helse»
- mål 5: «likestilling mellom kjønna»
- mål 10: «mindre ulikskap»
- mål 11: «berekraftige byar og samfunn»
- mål 16: «Fred, rettferd og velfungerande institusjonar»
- mål 17: «samarbeid for å nå måla»

Koplinga til FN sine berekraftsmål kan justerast i samband med utforming av planforslag.

1. Avgrensing av innhald

Basert på kjent, eksisterande kunnskap, har vi gjort ei vurdering for avgrensing av planen sitt innhald. Planen skal gje ei overordna vurdering av:

Tema	Døme
Kulturminne og kulturmiljø	Overordna perspektiv på kulturarv og kulturmiljø, med temaplan for kulturmiljø som operativ plan
Kultur- og idrettsanlegg	Samfunnhus, fotballbanar og tilrettelagte øvingslokale
Friluftsområde	Statleg sikra friluftsområde, friluftsområde sikra i kommuneplanen sin arealdel
Friluftsområde og møteplassar der folk bur og går på tur	Hundremetersskog, leikeplass, universelt utforma turløype
Lovpålagde tenester	Bibliotek, kulturskule, ungdomsråd, forvaltingsoppgåver
Ideelle og frivillige aktørar	Frivilligsentralar, BUA, turlag
Status for ulike delar av kulturfeltet	Aktivitet ved idrettsanlegg, behov for nye anlegg, manglande innsatsområde
Næringsverksemd og profesjonell kunst	Kulturutøvarar, arbeidsmarknad og reiseliv
Tilbod og aktivitet	Undersøke samanheng mellom tilbod og behov
Alver si rolle i regionen og nærleik til Bergen	Undersøke særeigne trekk, avgrensingar og moglegheiter for ein omegnskommune i ein storbyregion

I planarbeidet skal vi vurdere behov for areal til ulike tema. KDP KIF skal koordinerast med kommuneplanen sin arealdel (KPA), slik at det blir satt av areal i arealplankartet og temakart som skal ligge ved kpa. Viktige tema å få inn i plankartet er:

- Kartlagde turvegar frå Friluftslivets ferdselsårer
- Friluftsområder, etter oppdatert kartlegging og verdsetting
- Kulturmiljø og kulturminne (i temakart.)
- Kulturanlegg
- Idrettsanlegg
- Parkering i tilknytning til idrett, kultur og friluft

2. Planprosess

6.1 Organisering

Adm. styringsgruppe	Rådmann og ass. rådmenn
Prosjekteigar	Kommunalsjef for samfunnsutvikling
Prosjektleder	Rådgjevar frå plan og analyse (prosessansvar)
Prosjektgruppe	Prosjektleder, leder for Kultur (fagansvar), leder Strilabiblioteket, leder Kulturskule, leder ungdom, fritid og medverknad, to hovudtillitsvalde.
Referansegruppe*	Eigedomforvaltning, prosjekt, Drift og vedlikehald, arealforvaltning, kultur, Oppvekst, Helse og omsorg, Kulturråd, turlag, idrettsråd, ungdomsråd, råd for menneske med nedsett funksjonsevne, eldrerådet, friluftsrådet, museumssenteret, Vestland fylkeskommune.
Arbeidsgrupper*	Idrett, friluftsliv, bibliotek, ungdom, kulturskule, kunst scene og musikk, frivillighet, kulturvern

*Referansegruppa og arbeidsgrupper vil kunne variere gjennom ulike delar av prosessen.

For å ivareta omsynet til samordning i overordna planlegging er prosessansvaret lagt til tenesteområdet Plan og Analyse, medan fagansvaret for planlegginga er tenesteområdet kultur sitt ansvar. Det politiske utvalet for oppvekst, kunnskap og kultur er styringsgruppe for planarbeidet.

Kommuneplanen sin samfunnsdel er i slutfasen. Samfunnsdelen er førande for kdp kif og planarbeida blir koordinert. Kommunedelplanane for oppvekst og helse er også i slutfasen. Dei inneheld mykje nyttig kunnskap for kdp kif og denne kunnskapen blir nytta i planarbeidet. Vidare blir kdp kif koordinert med kommuneplanen sin arealdel, som startar opp i 2022.

6.2 Medverknad og kunnskapsinnhenting

Plan- og bygningslova stiller minimumskrav til korleis vi skal involvere og gjere innbyggjarar og aktørar i samfunnet kjent med planarbeidet. Lova seier mellom anna at kommunen skal:

- leggje planprogrammet og planen ut på høyring og til offentleg ettersyn
- kunngjere planen i minst ei avis og gjere han kjent gjennom elektroniske media
- sikre deltaking frå grupper som krev spesiell tilrettelegging, særleg barn og unge
- vise korleis vi har vurdert og lagt vekt på innspela vi får til planforslaget

Alver kommune ønsker å gjere meir enn lovkravet for å engasjere og involvere innbyggjarar og andre interessentar i planarbeid. I arbeidet med kommuneplanen sin samfunnsdel, kommunedelplan for oppvekst og kommunedelplan for helse, sosial og omsorg, har det vore eit felles, breitt medverknadsopplegg. Medverknaden har inkludert kultur-tema. Kunnskap om mellom anna oppvekst og helse er også relevant for KDP KIF. I tillegg har vi anna fersk kunnskap frå medverknad, statistikk og andre undersøkingar. Eksisterande medverknad og kunnskap er lista opp under. Samanfating av eksisterande medverknad er oppsummert i vedlagt dokument.

- Medverknadsopplegg for kommuneplanen sin samfunnsdel m.m.
 - Kunstprosjekt
 - Spørjeundersøking
 - Samtale med råd og utval
 - Samfunnsdialog
- Mogleighetsstudie senterstruktur
 - Verkstad i kvart av dei sju sentra
- Organisasjonsprosjekt kultur (frivillighet, økonomi og korps)
- Brukarundersøking biblioteka
- Kulturundersøkinga 2019
- Telemarksforsking – kulturindeks og idrettsindeks
- Anleggsstrategi for Alver 2020- 2024
- Sykkelstrategi for Alver 2021- 2031
- Tidlegare planar

Behov for meir medverknad og kunnskap er lista opp under.

Medverknad

- Lag og organisasjonar – lokalsamfunna
- Verksemdar og utøvarar
- Brukaranalysar
- Klubbstyra, elevråda, kommunale råd
- Kommunale tenester
- Innspels- og temamøte

I forbinding med kommuneplanen sin samfunnsdel, kdp for oppvekst og kdp for helse, vart det utarbeida ein strategi for felles medverknad (vedlegg, Felles medverknad). Denne ligg til grunn for korleis vi skal gjennomføre medverknad for kdp kif – med unntak av hovudaktivitetane som allereie er gjennomført. Hovudaktivitetane og framdriftaplanen fungerer som dømer.

Anna kunnskapsinnhenting

- Oppdaterte indeksar
- Kartleggingar frivilligheit, aktivitet, anlegg og bygg i Alver
- Temaplan Friluftslivets ferdselsårer i 2021
- Temaplan Kulturmiljøplan i 2021-23

6.2 Framdrift

	2021	2022				2023		
Handsaming av planprogram i OKK- utvalet	Desember							
Planprogram på høyring		Januar-februar (veke 3-8)						
Informasjonsmøter		Januar-februar (veke 4-6)						
Vedtak av planprogram			Mars					
Medverknad og analysar		Januar- juni						
Vurdering av ny kunnskap og utarbeiding av planframlegg					Juli- des			
Politisk handsaming av planframlegg						Januar		
Planframlegg på høyring							Januar-februar	
Vedtak av plan								Mars

3. Kva skal planen heite?

Planstrategien seier at det skal utarbeidast ein kommunedelplan for kultur, idrett og friluftsliv. Dette er ikkje nærare drøfta i planstrategien, men kommunedelplanen skal i utgangspunktet dekke eit stort og variert fagfelt som dreier seg om inkludering og integrering, kunst, kultur og frivilligheit, kunstformidling, bibliotekutvikling, kulturarv, arkiv og idrett og friluftsliv.

Dette blir ein plan som skal spegle utfordringar i samfunnet, og vise korleis kultur, idrett, friluftsliv, osv. kan bidra som samfunnsskapande kraft i utvikling av Alver.

Utfordringa blir å finne eit dekkande namn som speglar samtida og som gir retning for utviklinga av feltet. Dette blir arbeida vidare med i planprosessen.

4. Føringer for planarbeidet

Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging

Dokumentet er retningsgjevande legg vekt på utfordringane:

- å skape eit berekraftig velferdssamfunn
- å skape eit økologisk berekraftig samfunn gjennom mellom anna ein offensiv klimapolitikk og ein forsvarleg ressursforvaltning
- å skape eit sosialt berekraftig samfunn
- å skape eit trygt samfunn for alle

Lovar og regelverk

- LOV-2007-06-29-89: Lov om offentlege styresmakters ansvar for kulturverksemd (kulturlova), § 4 og 5
- LOV-1985-12-20-108: Lov om folkebibliotek (folkebibliotekloven)
- FOR-2013-12-20-1656: Forskrift om kvalifikasjonskrav for ansatte i folkebibliotek
- FOR-1987-01-05-2: Forskrift om bibliotekstatistikk
- Ot.prp. nr. 82 (2002-2003): Lov om endringar i lov 20. desember 1985 nr. 108 om folkebibliotek
- Om biblioteklova, § 1. Uttale frå Sivilombudsmannen. «Avslag på leie av lokaler i Kristiansand folkebibliotek»
- LOV-1978-06-09-50: Lov om kulturminner [kulturminneloven]
- LOV-2008-06-27-71: Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)
- LOV-1992-08-28-103: Lov om pengespill m.v. (pengespilloven)

- FOR-1992-12-11-1056: Forskrift om fordeling av idrettens andel av overskuddet til Norsk Tipping AS
- LOV-1998-07-17-61: Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)
- LOV-1957-06-28-16: Lov om friluftslivet (friluftsløven)

Stortingsmeldingar

- Kulturens kraft – kulturpolitikk for fremtiden, Meld. St. 8 (2018 –2019)
- Oppleve, skape, dele — Kunst og kultur for, med og av barn og unge, Meld. St. 18 (2020-2021)
- En verden av muligheter — Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning, Meld. St. 7 (2020–2021)
- Ingen utenfor – En helhetlig politikk for å inkludere flere i arbeids- og samfunnsliv , Meld. St. 32 (2020–2021)
- Nasjonale minoriteter i Norge — En helhetlig politikk, Meld. St. 12 (2020–2021)
- Likeverdsreformen — Et samfunn med bruk for alle, Meld. St. 25 (2020–2021)
- Ingen utenfor – En helhetlig politikk for å inkludere flere i arbeids- og samfunnsliv, Meld. St. 32 (2020–2021)
- Kunnskapsallmenning, møtestad og kulturarena i ei digital tid, St.meld. nr. 23 (2008-2009)
- Mål og meining— Ein heilskapleg norsk språkpolitikk, St.meld. nr. 35 (2007-2008)
- Utdanning for omstilling— Økt arbeidslivsrelevans i høyere utdanning, Meld. St. 16 (2020–2021)
- Digital agenda for Norge— IKT for vekst og verdiskaping, Meld. St. 23 (2012–2013)
- Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig — Den statlege frivilligheitspolitikken, Meld. St. 10 (2018–2019)
- Frivillighet for alle, Meld. St. 39 (2006-2007)
- Friluftsliv — Natur som kilde til helse og livskvalitet, Meld. St. 18 (2015–2016)
- Filmmeldingen, en fremtidsrettet politikk, St. meld. St. 30 (2014-2015)
- Leve hele livet — En kvalitetsreform for eldre, Meld. St. 15 (2017–2018)
- Den norske idrettsmodellen, Meld. St. 26 (2011–2012)
- NB! Kommande idrettsstrategi regjeringa
- Stortingsmelding 16 (2019- 2020) Kulturmiljø
- Bak kulissene, St. meld. nr. 32 (2007-2008)
- Den kulturelle skulesekken, St.meld. nr. 38 (2002-2003)
- Kulturell skulesekk for framtida, St.meld. nr. 8 (2007-2008)
- Visuell kunst, Meld. St. 23 (2011–2012)
- Nye mål i kulturmiljøpolitikken — Engasjement, bærekraft og mangfold, Meld. St. 16 (2019–2020)

NOU

- Kulturutredningen 2014, NOU 2013: 4
- Barneliv foran, bak og i skjermen, NOU 2021: 3
- Ny opplæringslov, NOU 2019: 23
- Barneliv foran, bak og i skjermen — Utvalg for beskyttelse av barn og unge mot skadelig medieinnhold – med særlig vekt på pornografisk og seksualisert innhold, NOU 2021: 3
- Levekår i byer — Gode lokalsamfunn for alle, NOU 2020: 16
- Det handler om Norge — Utredning om konsekvenser av demografiutfordringer i distriktene, NOU 2020: 15

Nasjonale strategiar

- STRATEGI 2032. Med kulturskolen inn i fremtiden, Norsk kulturskoleråd
- POLITISK PLATTFORM. Vedtatt på Landstinget 2020, Norsk kulturskoleråd
- Rammeplan for kulturskolen – Mangfold og fordjuping, Norsk kulturskoleråd
- Nasjonal bibliotekstrategi 2020-2023 - Rom for demokrati og danning, Kulturdep. / Kunnskapsdep.
- Dataspillstrategi 2020–2022 Spillerom, Kulturdep.
- Handlingsplan for friluftsliv Natur som kilde til helse og livskvalitet, Klima og miljødep.
- Mål og strategiar 2020-2024, KORO
- Strategi for Norsk kulturråd, Kulturrådet 2019
- Sjekklista for kulturen, NOKU 2019
- Strategi for Norsk kulturhusnettverk, Norsk kulturhusnettverk 2018
- Dans i hele landet. Status, utfordringer og strategier for videre utvikling av profesjonell dans i Norge, Kulturdep.
- Sammen om aktive liv. Handlingsplan for fysisk aktivitet 2020-2029, Helse- og omsorgsdep.
- Riksantikvarens klimastrategi for kulturmiljøforvaltning 2021–2030
- Riksantikvarens strategi for arbeid med kulturarv i kommunene 2019-2022

Regionale føringar

Dei viktigaste regionale føringane for planen er følgande:

- Premiss kultur, regional kulturplan for Hordaland (2015- 2025)
- Anleggspolitikk og kriterier for tildeling av spelemidlar til anlegg for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv for Vestland fylkeskommune med handlingsprogram 2020 – 2024
- Regional plan for kultur, idrett og friluftsliv i Vestland

- Strategi e-port (vert vedtatt i desse dagar. Sjekk namnet.)

Lokale føringar

- Kommuneplanen sin samfunnsdel (høyring i oktober 2021)

Andre publikasjonar

- Aabø, S. (2005). The Value of Public Libraries: A methodological Discussion and Empirical Study Applying the Contingent Valuation Method. (Doktoravhandling). Faculty of Arts. University of Oslo, Oslo.
- Kreativt Europa

Vedlegg

- Kunnskapsgrunnlag
- Felles medverknad, for Kommuneplanen sin samfunnsdel og kommunedelplanane for oppvekst og helse